

## Prezentarea unor activități desfășurate în grădiniță pentru depistarea tulburărilor de limbaj

### *Exerciții pentru dezvoltarea auzului fonematic*

Sunetele pe care l-am întâlnit pronunțate defectuos de preșcolarii mijlocii 3-5 ani, precum și pronunțarea corectă a acestora sunt:

- sunetele S-Z varză-vază, vase-vaze
- sunetele R-L rac-lac, ramă-lamă
- sunetele Ș-s, J coș-cos, paste-pește
- sunetele F-V fată-vată, far-var
- sunetele P-B pune-bune, pară-bară

Sunetul , ca element al vorbirii se face cunoscut prin exerciții senzoriale de diferențiere a acestuia de un zgomot, de un sunet muzical, de obiecte cu rezonanțe sonore plăcute.(vezi anexa 4)

Un exemplu de activitate desfășurată cu o grupă de copii cu tulburări de limbaj prin care se evidențiază eficacitatea metodelor educațional-recuperative pentru înlăturarea distorsiunilor verbale și formarea potențialului comunicațional-verbal.

#### ***Sunetele s-z:***

Vârful limbii arcuit în jos, sprijinit de partea inferioară a incisivilor inferiori. Buzele cu colțurile mult retrase. Fără vibrația laringelui emisia aerului face să se audă „S”. Având aceeași poziție, dar de data aceasta prin vibrația laringelui (coardele vocale), se obține sunetul „Z”. Poziția limbii se indică cu degetul.

Aceste exerciții pentru sunetul „S” să nu fie plictisitoare le-am propus copiilor următoarele jocuri:

**1.Joc „șarpele și sirena”** – copilul este solicitat sub forma situației de joc pentru a emite sunetele prelungite și accentuate „ssss” și „zzz”.

**2.Joc „păpușa doarme”**- copilul este solicitat sub forma situației de joc pentru a emite sunetul scurt „ssss”

**3.Joc” să nu speriem păsărelele”** – copilul este solicitat sub forma situației de joc pentru a emite sunetul scurt „sss”

**4.Joc” chemăm pisica”**- copilul este solicitat sub forma situației de joc pentru a emite grupul sonor „pis, pis” cu prelungirea și accentuarea sunetului”S”

**5.Joc „față în față”**-copilul emite sunetul pe baza imitației în fața oglinzii pentru așezarea corectă a limbii

**6. Joc „zi ca mine”**- se acordă atenție mișcării buzelor, care trebuie să se deschidă și să se tragă înapoi, ridicând umerii obrazilor. Vârful limbii sprijinit pe gingia inferioară, gura întredeschisă, se proiectează jetul de aer pe deasupra limbii „sss”

**7.joc-exercițiu de pronunțare a sunetului „S” în cuvinte:**

a) sunetul „S” în poziție inițială urmat de vocală: sare, sac, sabie, salată, sanie, sapă, sat, scară, seră, serbare, sită senin, sirop, Silvia, soldat, sondă, suc, sul sămânță, sâmbătă, sarmale, sandale,etc.

b) sunetul „S” în poziție inițială urmat de o consoană: scaun, scară, scânteie, scândură, scoică, sfârșit, slănină, smeură, spital, spadă, spic, spirit, stropitoare, strugure, stemă, sticlă, stea, steag, stol, stâncă, etc.

c) sunetul „S” în poziție mediană: pasăre, cască, masă, pisică, biscuiți, basma, caisă, etc

d) sunetul „S” în poziție finală: fes, răs, os, frumos, cais, urs, uns, jos, sus, etc.

#### **8. frământări de limbă sunet „S”:**

”  
Moș Crăciun are-n sac  
O jucărie Țac, Țac, Țac.  
Dacă spui o poezie  
Moș Crăciun ți-o dă și ție. „ (Luiza Carol)

„Ursu-Leț, Ursu-Fleț  
Au mâncare-n săculeț,  
Ursu-Leț a scos budinci,  
Ursu-fleț a scos vreo cinci  
Ovă fierte și fierbinți.” (Luiza Carol)

La fel am procedat și pentru sunetul „Z”. Aceste exerciții pentru sunetul „Z” să nu fie plictisitoare le-am propus copiilor următoarele jocuri:

**1. Joc „fii atent și spune ce ai simțit”**- copilul emite sunetul „Z”, iar pentru perceperea acestuia, printr-o motivație de joc așează dosul palmei sub maxilarul inferior, pentru perceperea vibrațiilor corzilor vocale.

**2. Joc „albinuțele stau de vorbă”**-copilul imită zgomotul produs de albine, față în față cu un alt copil sau cu educatoarea imitând un „dialog” al albinelor.

**3. Joc „sări din cerc în cerc”**-copilul sare din cerc în cerc pronunțând simultan cuvântul „ZDUP”.

**4. Joc „gonește pisica”**-copilul gonește pisica (un alt copil) prin cuvântul „ZÂT”.

**5. Joc „aruncă mingea”**-copilul aruncă mingea în sus pronunțând cuvântul „ZVÂR”.

**6. Joc „Zboară vrăbiuța”**- copilul /copiii imită zborul vrăbiuței acțional și verbal „ZBÂR”.

#### **7. Joc-exercițiu de pronunțare a sunetului „Z” în cuvinte:**

a) sunetul „Z” în poziție inițială:zece, zambilă, zăpadă, zid, zidar, zorele, zar, zebra, Zdreanță, zahăr, etc.

b) sunetul „Z” în poziție mediană:izvor, frunză, varză, vază, uzină, urzică, muzică, poză, barză, brânză, pânză, mazăre, cozonac, ghiozdan,congelează, botează,etc.

c) sunetul „Z” în poziție finală:orez, autobuz, trolebuz, mînz, obraz, praz, gaz, aregaz, viteaz, botez, etc.

#### **8. frământări de limbă sunet „Z”:**

„Am aflat că trei maimuțe  
Într-o zi, ca să se-amuze,  
Și-au pus rochii, fuste, bluze,  
Și-au fugit pe săniuțe  
Tot cântând din muzicuțe.” (Luiza Carol)

„Zum, zum, zum,  
Noi plecăm la drum.  
Zar, zar, zar,  
Toți copiii sar „ (folclorul copiilor)

„Zece pui sparg zece vase.  
Strică flori din zece vase.  
Și-apoi nu bagă de seamă,  
Și pe masă varsă zeamă” (Luiza Carol)

***Activități individuale, activități cu gupuri mici sau activități colective pentru corectarea, fixarea și consolidarea sunetelor***

Exercițiile de reproducere corectă a unor onomatopee le-am inclus în povestiri, versuri și ghicitori, tablouri ilustrate cu aspecte din mediul înconjurător. Astfel, am prezentat „un colțisor de pădure” în care copiii puteau vedea în prim plan „o fetiță cu un cățel, după care venea o pisică, în văzduh zbura o albină care încerca să se lase deasupra unui urs”.

După ce am intuit personajele, locul unde se petrece acțiunea, am trecut la prezentarea unei poezii simple în care este vorba despre o astfel de situație.

„Pe sub arbori în pădure  
Cresc ciuperci și găsești mure.  
Dar dintre viețuitoare,  
Întâlnim vreuna oare?  
Cine face „ham”, dar „mor”?  
Cine bâzâie ușor?

În timp ce copiii urmăresc imaginea textului, rog pe unul dintre ei care vrea să recite textul cu ajutorul meu, apoi repetăm cu încă un copil, apoi cu fetițele sau băieții, apoi cu toți, apoi câte un copil pe fiecare două rânduri, etc

După asimilarea textului le-am pus copiilor întrebări:”-Cine face ham?”, „-Cine s-a luat după cățel?”

Cu ajutorul meu, am trecut la descrierea cu propriile cuvinte a imaginii tabloului (planșei) ”Cățelul este supărat și mârâie. „-(„MÂRRR”-toți copiii) „Pisica a plecat acasă și s-a așezat pe fotoliu torcând liniștită.”-(„SFÂÂRRR”-toți copiii).

La final de activitate le cer copiilor să creeze și ei mici povestiri care să cuprindă onomatopee:

-oprim calul, -pr, pr, prrr  
-copilul tremură,-br, br, brrr  
-păsărica zboară,-zvrr, zvrr  
-cărăie o cioară,- cra, cra  
-creanga se rupe,-trosc, trosc  
-cade un cuib din copac,-poc, poc  
-un melc se târâie- pâș, pâș  
-frunzele foșnesc,-fâș, fâș

-zboară un elicopter,-brrr, brrr

-curge un pâraiaș, fșșș, fșșș

Încheierea activității am realizat-o prin aprecieri asupra modului cum au cooperat, prin recompense (mici insigne cu steluța, zmeu) și prin cântecul „prima zăpadă”

Prima zăpada,

Cade pe stradă,

Și așterne alb covor,

De bucurie și veselie

Cântă copiii-n cor:

Refren: la, la, la, la, la, la

E fulgul meu de nea

la, la, la, la, la, la

Nu-l dau la nimenea.

La o căsuță,o bunicuță,

Îmbrăca pe nepoțel.

Să iasă-n stradă și prin zăpadă

Să ne jucăm cu el.

Lui Azorică nu-i ieste frică

Să pășească pe covor.

Dar din greșeală cade grămadă

Și râd copiii-n cor!

#### BIBLIOGRAFIE:

-Verza, E. (2003), *Tratat de logopedie*, Editura Fundației Humanitas, București, vol. I

-Verza, E. (1977), *Dislalia și terapia ei*, E.D.P., București

-Verza, E. (1995), *Psihopedagogie specială – manual pentru cls. XIII școli Normale*, E.D.P., București

-Stănică, C., Vrăjmaș, E. (1994) *Terapia tulburărilor de limbaj*, editată de S.S.H., București

-Păunescu C-tin. (sub red.) (1984), *Tulburări de limbaj la copil*, Ed. Medicală, București

-Mititiuc, I. (1996) *Probleme psihopedagogice la copilul cu tulburări de limbaj*, Ed. Ankarom, Iași

-Constantin Cucoș (2003) *Pedagogie*, Ed. Polirom, Iași

-Burlea, Georgeta; Burlea, Marin (coordonatori): *“Dictionar explicativ de logopedie”*, Editura Sedcom Libris, Iași , 2004